

Podnikajme

sociální

ekonomický

environmentální

Zpravodaj projektu Rodina a zaměstnání – inovace pro venkov, číslo 2

Zdroje venkova pro rozvoj místní ekonomiky

V květnu letošního roku jsme absolvovali velice inspirativní návštěvu u našich projektových partnerů ve Walesu. Inspirovala mě k přemýšlení o tom, co vlastně máme ještě na venkově k dispozici, co u nás může být zdrojem pro posílení místní ekonomiky nebo také příjmů místních lidí, subjektů a obce.

Naše vesnice jsou obklopeny lesy, poli, rybníky. Máme krásnou přírodu, rozsáhlé kulturní i historické dědictví, bohaté zdroje pitné vody, neomezený přístup ke slunci a větru, máme k dispozici i hory odpadků. Ano, i na těch by se dalo vydělávat! Na nakládání s nimi, na jejich zpracovávání nebo likvidaci.

Problémem je, že jen málo z těchto zdrojů dnes patří těm, kteří v regionu žijí. Jejich vlastníci žijí daleko, většinou možná ve městech, možná i mimo hranice naší republiky. Omezené vlastnictví venkovských zdrojů umožňuje jen omezené příjmy a zisky. Malé firmy na venkově mají proto také omezené možnosti investic. A tak často obec čeká, až se najde silný investor, nejlépe zahraniční, který by v obci postavil teplárnu, pilu, pivovar, skládku, bioplynovou stanici, dotřídovací linku na odpad apod. Nadějí pro obec je alespoň nějaká nabídka pracovních příležitostí, popřípadě využití dosavadních browfields.

Ve Walesu na investory nečekají. Už dávno přišli na to, že přicházejí jen takoví, kterým se investice dobře vyplatí a zhodnotí. Proč se nesnažit o to, aby zisk z podnikání, z investice nezůstal na venkově? Jen pro to, že nemáme dostatečně silného investora? Ve Walesu, ale nejen tam usilují a často praktikují komunitní investování.

Sdruží pro investice finanční prostředky více subjektů. I v dobách krize má stále ještě mnoho z venkovanů své úspory. Dětem na studia, na stáří, pro všechny případy.

Peníze ukládáme do bank, které za nás investují kdoví kde s profitem pro kdoví koho. Ve Švédsku spočítali, že kdyby jen jedna desetina vkladů drobných venkovských střadatelů byla investována na venkově, v místě, kde žijí, měl by venkov rázem dostatek prostředků pro mnoho záměrů, které by přinesly užitek i zisk místním komunitám. Mnoho venkovských komunit v zahraničí investuje do obnovitelných zdrojů: do větrných elektráren, solárních panelů. Možnost spoluvlastnictví (i sdíleného zisku) otupuje často iracionální odpor místních obyvatel proti takovému záměru a může přinášet prospěch všem. Mnoho takovýchto komunitních projektů vyděluje část zisku ve prospěch celé vesnice a podporuje i projekty, které nejsou ziskové. Vše záleží jen na tom, jak se lidé dokážou domluvit a spolupracovat a kolik dokážou obětovat pro společné dobro.

Myslím si proto, že lidi samotní a jejich pospolitost jsou největším a nezcizitelným (i když mnohdy ne plně využitým) zdrojem rozvoje venkova.

Zuzana Guthová

Obsah

Medailonek partnerů projektu	2
Aktivity projektu	3
Wales – místo, kde se lze mnoho naučit	3
Příběh vesnice Hermon	5
Cardigan není „obnošená“ vesta	6
Inspirace z Walesu	7
Návštěva Vision 21	7
Plugging the Leaks	8
Jihočeský venkov 2013	9
Sociální podnik – Poetika	10
Příklady dobré praxe od nás	10
Statky budoucnosti?	11
Buď akční, buď místí a ZAPOJ SE	12
Kulturní noviny jako družstvo se specifickou ideou	12
Bauernöpl	13
Projekt Pro lepší svět	14
Od jinud	15
Studijní cesta za sociálním podnikáním do Liverpoolu	15
Mladiství a absolventi škol na trhu práce Jihočeského kraje	16

Medailonek partnerů projektu

Kolem projektu se vytvořila docela dělná skupina, dalo by se říci přímo, dobrá parta. Stmelila nás asi nejvíce společná studijní cesta do Walesu, ale i práce na zajímavém projektu. Dovolte, abychom Vám některé členy našeho pracovního týmu blíže představili.

Ing. Ivan Loukota

Kterou partnerskou organizaci zastupujete?

Úřad práce ČR – krajská pobočka v Českých Budějovicích

Jak dlouho pracujete v dané organizaci?

V organizaci pracuji již od roku 1990, tj. více než dvacet let.

Kde jste dříve pracoval/a?

I předtím jsem pracoval ve státní správě.

A teď pár osobních otázek ☺

Jaké je Váš rodinný stav?

Jsem ženatý a mám jednu dceru.

Váš osobní pohled na sociální podnikání?

Sociální podnikání považuji za velmi významný prvek, který vytváří nové příležitosti k zaměstnání osob i v lokalitách, které nejsou příliš industrializované. Sociální podnikání by mělo být založeno na tom, že hlavním cílem není dosažení maximálního zisku, ale spokojenost zaměstnanců zaměstnaných v sociálním podniku a také občanů města nebo obce, kde sociální podnik působí.

Životní MOTTO:

S úsměvem jde všechno lépe!

Ing. Petr Rejnek

Kterou partnerskou organizaci zastupujete?

Jihočeská hospodářská komora se stala partnerem projektu zejména z důvodu elementární znalosti podnikatelského prostředí v daném regionu. Osobně cítím velké zadostiučinění, že nás představitelé místních akčních skupin vnímají jako rovného partnera v otázkách, které na první pohled nemají s podnikáním mnoho společného.

Jak dlouho pracujete v dané organizaci?

V hospodářské komoře působím od roku 2008. Nejdříve jsem působil v Hospodářské komoře České republiky v Praze, ale protože se považuji za Jihočecha, zavítal jsem nakonec do příjmeného kolektivu v Jihočeské hospodářské komoře, kde působím dodnes.

Kde jste dříve pracoval/a?

Svou profesní kariéru jsem započal v malé, téměř rodinné stavební firmě, kde jsem působil jako manažer kvality. Byl jsem u toho, když byla firma na výsluní a zažil jsem i horší období. Bylo to pro mne neocenitelné zkušenosti, ze kterých čerpám dodnes.

A teď pár osobních otázek ☺

Jaký je Váš rodinný stav?

Děkuji za optání - jaký je Váš? (smích). S manželstvím je to jako s firmou. Když chcete, aby firma prosperovala, musíte vložit základní kapitál i své úsilí. S manželkou jsme spolu již devět let a vybudovali jsme si krásný vztah.

Váš osobní pohled na sociální podnikání?

Zpočátku jsem byl k této formě aktivit skeptický. Nemohl jsem pochopit, jak může někdo spojovat podnikání, tedy činnost za účelem zisku, se sociálním aspektem. Až později jsem pochopil globální aspekt této myšlenky. Dnes si již dovedu představit firmu, která má sociální dopad, zejména na lokální úrovni. Takovým klasickým příkladem může být firma, která přednostně zaměstnává lidi v místě svého působení.

Životní MOTTO:

Žádné motto jsem si nepřipravil. Vždy jsem se řídil zdravým „selským“ rozumem.

Připravujeme pro Vás:

V rámci projektu připravujeme další aktivity, které mají podpořit rozvoj sociálního podnikání u nás, zejména ve venkovském prostoru. Připravujeme konferenci, seminář, připravujeme také stáže o vážné zájemce o rozjezd vlastního sociálního podniku ve Walesu. V příštím čísle podáme zprávu o aktuálně prováděné analýze konkrétního území s ohledem na potenciál rozvoje sociálního podnikání v něm.

Aktivity projektu

Wales – místo, kde se lze mnoho naučit

Jednou z prvních aktivit projektu „Rodina a zaměstnání – inovace pro venkov“ byla exkurze za příklady dobré praxe do regionu, ve kterém působí zahraniční partner projektu (Pembrokeshire Local Action Network for Enterprise & Development). Jednalo se o sedmidenní cestu dvaceti účastníků, z nichž část byla tvořena projektovým týmem a část lidmi, kteří reagovali na veřejnou výzvu organizátorů prezentovanou již na únorové úvodní konferenci v Českých Budějovicích a následně ještě několikrát opakovanou prostřednictvím internetových stránek realizátorů a partnerů projektu.

Složení účastníků bylo velmi pestré. Sešli se zde lidé pracující v neziskovém sektoru, podnikatelé, představitelé místních samospráv některých měst a obcí z mikroregionu Sdružení Růže, akademičtí pracovníci a zaměstnanci Úřadu práce či Jihočeské hospodářské komory.

Všichni tito účastníci vstupovali do exkurze sice s odlišnými pracovními či životními zkušenostmi, ale se společným zájmem o problematiku sociálního podnikání a s velmi podobným očekáváním a vírou, že exkurze jim může přinést nové podněty pro jejich další úsilí.

K tomu, aby byla tato očekávání naplněna přispěla výraznou měrou manažerka MAS Sdružení Růže, Zuzana Guthová, která ve spolupráci s velšským partnerem složila odborně zajímavý a pestrý program. Ten zahrnoval řadu příkladů dobré praxe sociálního podnikání v různých hospodářských oblastech a odvětvích. Nutno však také dodat, že tato pestrost se odvíjela od skutečnosti, že pojem „sociální podnikání“ je v podmínkách Walesu chápán v širokém slova smyslu.

Sociálním podnikáním je zde míněna jakákoliv hospodářská činnost, která je sice vedena za účelem finančního zisku, ale současně je jejím provozovatelem kladen důraz i na to, aby ziskem byly rovněž sociální efekty pro komunitu, ve které se tato činnost uskutečňuje a environmentální efekty pro životní prostředí. Subjekt, který se rozhodne pro sociální podnikání se tak dobrovolně vzdává možných vyšších finančních zisků ve prospěch různých, pro komunitu důležitých sociálních a environmentálních efektů. Velmi zjednodušeně by se také dalo říci, že „ochuzuje“ sebe, aby „obohatil“ komunitu a prostředí, ve kterém působí. Není proto až tak překvapující, že mezi subjekty, které provozují sociální podnikání, převažují ty zakládáné z vůle komunity, tj. družstva, neziskové organizace, obce či jiné veřejnoprávní subjekty.

Ale pozor! Základním cílem však vždy musí být udržitelnost založená na schopnosti získávat podnikatelskou činností minimálně takové zdroje, které pokryjí náklady. Nelze totiž dlouhodobě podnikat bez finančních zisků nebo dokonce se ztrátou. Dosahování sociálních a environmentálních efektů tak sice může být na úkor finančních zisků, ale nemělo by dojít k tomu, že budou dlouhodobě převažovat a táhnout podnikání do opakovaných finančních ztrát.

V rámci exkurze měli proto účastníci možnost navštívit několik organizací, které se od sebe lišily nejen předmětem podnikání, ale i povahou sociálních a environmentálních efektů, které jejich činnost přinášela. Vždy však šlo, alespoň soudě dle prezentovaných skutečností, o subjekty mající opakovaně pozitivní hospodářské výsledky, u nichž dotace či granty, pokud nějaké vůbec byly, byly využívány k investicím a rozvoji a ne na běžný provoz.

Den první

První den po příjezdu byly na programu návštěvy tří organizací, které vznikly z iniciativy místních komunit, tedy obyvatel určitého místa. Tyto místní komunity byly schopny pomocí sdružených finančních prostředků vytvořit družstvo jako subjekt, který následně převzal odpovědnost za vyřešení určitého problému, který danou komunitu v místě svého působení trápil. V případě obce Hermon to byla nevyužitá budova bývalé školy (www.cwmarian.org.uk), v městečku Cardigan pak nejen opuštěná lokalita s prázdnými hospodářskými budovami, ale i chátrající historická památka v centru města (www.4cg.org.uk). Oběma příkladům jsou věnovány články na jiných místech zpravodaje.

Významná historická památka v obci, která patřila ještě v devadesátých letech minulého století k nejchudším v oblasti (opatství St. Dogmaels Abbey: www.hewelshabbey.org.uk), byla nově založenou organizací využita ke zvrácení

nepříznivého vývoje v obci. S pomocí investičních dotací (z Programu rozvoje venkova) bylo vytvořeno centrum, které se kromě prezentace kulturního dědictví opatství návštěvníkům věnuje i vytváření prodejních příležitostí pro místní řemeslníky a farmáře.

Den druhý

Tyto tři příklady sociálního podnikání vznikly z iniciativ aktivních obyvatel daných obcí. Byly druhý den vystřídány dvěma příklady, kde iniciátory byly farmáři, tedy zemědělské podnikatelé. Zvlášť zajímavým příkladem pak byla návštěva Puffin Group, tedy zemědělského obyvatelského družstva, které bylo založeno z iniciativy místních farmářů zabývajících se pěstováním brambor (www.puffin-produce.com). Jejich problém se skrýval v neschopnosti individuálně prodávat své produkty velkým obchodním řetězcům, které v jejich regionu provozují obchodní supermarkety. Dohodli se proto na založení družstva, které odebírá od farmářů brambory a v garantovaném množství a kvalitě je úspěšně distribuuje do těchto obchodních řetězců. Družstvo tak nejen že zaměstnává více jak 70 místních lidí, ale dává současně i jistotu menším i větším pěstitelům brambor, že jejich produkce bude zpracována a dostane se ke koncovým zákazníkům, tedy opět především lidem z daného regionu.

V druhém příkladu, u majitele zemědělské farmy a člena zmíněného družstva si pak mohli účastníci ověřit, že stupeň jistoty, které dává družstvo svým členům,

umožňuje farmářům lépe plánovat svoji produkci, soustředit se na kvalitu, a díky vzájemné spolupráci efektivněji využívat své pozemky. Navíc zde získali i příklad toho, že význam má i spolupráce s místní školou, kdy farma může být zajímavým edukativním prostředím pro žáky všech věkových kategorií.

Den třetí

Třetí den byl ve znamení aktivní účasti na workshopech pořádaných v rámci konference "Leading the Way – Communities 2020", která se konala v Tenby. Tato část tak byla věnována především diskusi, a to nejen mezi českými účastníky exkurze, ale rovněž i s domácími či jinými zahraničními účastníky konference. Jednalo se o velmi zajímavou výměnu názorů, která však kladla vyšší nároky na dovednost anglické konverzace. Největší zájem vzbudil workshop s tématem Plugging the Leaks, což lze přeložit jako „ucpávání děr“. Více o tomto workshopu lze najít na jiném místě zpravodaje.

Den čtvrtý

Na programu dalšího dne exkurze byla návštěva organizace LAG Vale of Glamorgan, <http://www.valeofglamorgan.gov.uk>; www.exploreandmore.co.uk. Jak zkratka LAG v názvu napovídá, jednalo se o místní akční skupinu, což je typ organizace, který je znám i z ČR. Protože principy činnosti místních akčních skupin jsou v rámci celé Evropské unie stejné, jedná se i zde o organizaci, která je vytvořena na základě místního partnerství

místních samospráv, neziskových organizací a podnikatelských subjektů. Místní akční skupiny mají pro své území vypracován rozvojový program, který uskutečňují prostřednictvím grantů na podporu menších projektů místních veřejných i soukromých subjektů. V tomto směru se tak místní akční skupiny podobají nadacím či nadačním fondům. MASky (jak se také v ČR označují) však mají i další možnosti jak pozitivně působit ve „svém“ území. Především mají možnost realizovat své vlastní projekty či podnikatelské záměry a vzhledem k povaze těchto organizací se téměř vždy jedná o činnost s výraznými prvky sociálního podnikání.

Navštívená místní akční skupina se specializuje na podporu a rozvoj turistiky založené na místním kulturním a přírodním dědictví a v rámci tohoto zaměření bylo možné identifikovat v její činnosti následující aktivity:

- Pomoc a poradenství při sdružování místních řemeslníků a firem do družstev
- Pořádání trhů s možností prodeje vlastních výrobků místním lidem
- Organizace setkávání místních podnikatelů, v rámci kterých získávají účastníci nové kontakty na místní odběratele i dodavatele
- Pořádání společenských a kulturních akcí, jako například „rekonstrukce“ historických událostí, což jsou turisticky zajímavé a vyhledávané atrakce
- Organizování historických jarmarků s možností prodeje vlastních výrobků a živých ukázek dovedností řemeslníků turistům

Přestože se strukturou a zaměřením činnosti navštívená místní akční skupina příliš neliší od řady českých MASEk, patrný rozdíl zůstává v kvalitě místního partnerství, které tvoří základní kameny fungování organizace. Faktem však je, že historie velšských místních akčních skupin je o téměř deset let delší než českých, což dostatečně ospravedlňuje rozdíl v kultivaci a stabilitě partnerských vazeb a v odborné profesionalitě managementu těchto organizací.

Den pátý

Posledním dnem exkurze byl pátek 17. května. Ten se však již neodehrával v Pembrokeshire, tedy v území, kde působí zahraniční partner projektu, ale

v Cardiffu, hlavním městě Walesu. V programu byla především návštěva centra Sbectrwm a organizace Vision 21 (<http://www.vision-twentyone.com/Sbectrwm>), která zde zajišťuje podporu 267 lidem ve věkové skupině 14 – 78 let s mentálním, fyzickým postižením nebo duševním onemocněním.

V centru se pak účastníci exkurze mohli setkat i s dalšími osobnostmi, konkrétně pak s Rhianem Edwardsem, z organizace Wales Co-operative Centre, který je informoval o družstevním hnutí ve Walesu

(<http://www.walescooperative.org/>) a se Simonem Harrisem, z Business in the Community, který pohovořil o odpovědném podnikání ve Walesu (<http://www.bitc.org.uk>). Více informací k pátečnímu programu exkurze lze najít na jiném místě zpravodaje.

A co dál ?

Samotná exkurze skončila úspěšným sobotním návratem do Českých Budějovic, nicméně skutečnou úspěšnost lze hodnotit v okamžiku, kdy se podaří využít získané poznatky a zkušenosti i v samotné

profesní praxi účastníků. Kromě řady podnětů získaných přímo v rámci jednotlivých návštěv však společné týdenní putování přineslo i vznik nových přátelství, upevnění již dříve vzniklých kontaktů, ale rovněž i zrod několika zajímavých nápadů na realizaci společných záměrů v oblasti sociálního podnikání. Jestli dojde k jejich realizaci nelze v tuto chvíli ještě potvrdit, nicméně velmi nadějný základ byl položen.

*Michal Jarolímek,
Novohradská občanská společnost*

Příběh vesnice Hermon

Canolfian Hermon Centre

Vesnička Hermon v západním Walesu má asi 300 obyvatel. Skoro není se co divit, že z úsporných důvodů okresní správa (County council) rozhodla o zrušení místní školy.

Škola v té době měla jen něco kolem 15 – 20 žáků.

PLANED zde víceméně pravidelně pořádala komunitní setkání obyvatel obce, na kterých se diskutovaly další cesty rozvoje obce. Pro místní proto nebylo problémem se operativně dohodnout na protestu proti tomuto jednostrannému aktu. I přes odpor místní komunity však škola zavřena byla. Pocit frustrace ze ztráty jediného veřejného prostoru ve vesnici však rychle přerostl v potřebu nové akce. Místní se rozhodli, že sto padesát let starou budovu školy koupí pro potřeby komunitního života obce. Prosazení této myšlenky nebylo snadné: po inzerátu v místním zpravodaji, který se nedočkal valné odezvy, se dobrovolníci pustili do obcházení všech domů v místě a vysvětlování nového záměru.

Aby bylo možno školu koupit a investovat do ní, bylo v obci založeno komunitní družstvo. Podařilo se přesvědčit prvních 100 lidí, aby si koupili podíl na celém záměru, který činil 250 liber (asi 7,5 tis. Kč). Později se dalších asi 50 lidí z okolních vesnic přidalo.

Družstvo „Canolfian Hermon Centre“ vychází z toho, že škola je centrem

komunity, místem setkávání mladých a starých a tak by tomu mělo zůstat i po zrušení školy. Proto na pozemku bývalé školy bylo postaveno nové komunitní centrum. Zde je prostor pro kulturní akce, párty, slavnosti i malé kanceláře k pronajmutí.

Pro podílníky družstva je vklad nevratný, v tomto případě má charakter veřejně prospěšného daru, jehož účelem je obnova a rozvoj komunitního života vesnice. Na organizaci výstavby centra je zaměstnáno několik lidí, do budoucna se počítá, že provoz a správa centra budou schopna vygenerovat alespoň jedno pracovní místo.

Pro minimalizaci provozních nákladů je nová budova komunitního centra vystavěna v nízkoenergetickém standardu a vybavena solárními kolektory. Kvůli maximální soběstačnosti provozu nebudou podílníkům vypláceny žádné dividendy. Jen, jako poděkování, bude pro ně speciálně jednou ročně uspořádána slavnost. Družstvo svoji činnost dále rozšiřuje. Zvažuje vybudování malé kavárny a hostelu v původní budově školy a investici do komunitní elektrárny. Z výdělků za prodej

energie z obnovitelných zdrojů se budou částečně vyplácet dividendy a dotovat další komunitní projekty.

V současné době má družstvo 140 členů, pro které je jednou ročně organizována valná hromada. Ta volí 12 členou radu, která prostřednictvím svého předsedy přijímá zaměstnance. Rada družstva pracuje na dobrovolné bázi. Zdrojem příjmů pro realizaci projektu je ze 40% z Loterie (něco jako naše Sazka, ale podporující komunitní projekty), dotace okresní samosprávy, družstevní podíly a úvěr.

Plánovaná větrná elektrárna bude stát 2 mil. Liber, 20% by měly tvořit podíly členů družstva a 80% úvěr banky. Předpokládá se, že úvěr bude splacen do tří let. Vyplácené dividendy se pak mohou stát zajímavým příjmem jak pro komunitu, tak pro její členy, kteří se budou na investici podílet.

Dnes je tato dříve skomírající vesnička zajímavou adresou pro nově příchozí mladé lidi, pro které je živá a spolupracující komunita dobrou perspektivou kvalitního života.

Zuzana Guthová

Cardigan není „obnošená“ vesta

Někteří z nás si pod kardigenem představí anglický lehký propínací svetřík, účastníci naší exkurze dnes už i pěkné městečko v západním Walesu. Jako řada jiných měst, i Cardigan po útlumu těžby uhlí zažil značný úpadek. Celé části tohoto čtyřtisícového městečka tvoří brownfields, tedy opuštěné továrny, sklady a haly. V roce 2010 se místní komunita pod vedením charismatického Crise Tomase rozhodla koupit část brownfields ve městě, o jehož další využití neměl County Council (okresní samospráva) zájem. Vzniklo tak družstvo, které začínalo s pěti sty členy, z nichž každý složil vstupní vklad ve výši 200 liber (6000 Kč). Družstvo se inspirovalo úspěchy družstva v Hermonu. Filozofií družstva je podílet se na rozvoji komunity a podporovat ho.

V Cardiganu využili k rozšíření nápadu a získání členů družstva místní média. Na základě inzerátu bylo možno se do družstva přihlásit on line a peníze převést bankovním převodem. Pokud pro někoho byl problém uhradit částku najednou, bylo možno platit přes banku Credit union formou malých splátek.

V Cardiganu jsou podíly vratné, respektive je možné je prodat, pouze ale za nominální hodnotu a to jen družstvu. Předpokládá se, že první dividendy se budou vyplácet po 3 letech, až se splatí větší část úvěru.

Družstvo vybudovalo malé parkoviště, ze kterého dnes plynou největší příjmy. Dále jakési mateřské centrum, dva byty, Eko obchod, kryté tržiště. Přípravuje se projekt na přestavbu budovy bývalé policejní stanice na kanceláře, stavba malého hostelu, vybavení mechanické dílny a vytvoření místního muzea.

S jídlem roste chuť a tak si družstvo pronajalo na několik desetiletí místní dominantu – zříceninu hradu Cardigan. Cílem projektu v tomto případě je využití tohoto významného historického dědictví pro rozvoj současného Cardiganu. Z dotace větší než 2 mil. Liber se ze zříceniny stane významné kulturní a společenské centrum, které přitáhne desetitisíce nových návštěvníků. Bude zde dost prostoru pro svatby, hudební festivaly, prostory pro vzdělávání i ubytování. Z nich pak bude profitovat celé město. Na projektu se podílí více než stovka dobrovolníků, na přípravě business plánu spolupracovali místní podnikatelé, kteří jsou už v důchodu. Družstvo dnes zaměstnává 3-4 pracovníky.

Do budoucna by družstvo rádo rozšířilo portfolio svých podnikatelských aktivit také o výrobu vlastní energie z obnovitelných zdrojů. Ze zisku se budou částečně vyplácet dividendy místním vlastníkům a také podporovat další projekty ve prospěch celé komunity.

A jak je takto ambiciózní projekt financován? Na projekt revitalizace hradu Cardigan získalo družstvo 3 miliony liber jako 80% dotaci z Loterijního fondu, 100 tis liber musí družstvo složit v hotovosti a k tomu vykázat práci stovky

dobrovolníků. Proto pořádá četné sbírky, aukce, brigády. Dá se říci, že do rozvoje tohoto dříve skomírajícího městečka se s vervou vrhla většina jeho obyvatel.

Zuzana Guthová

Inspirace z Walesu

Pracovní cesta znamená jak nové podněty, tak trochu vypadnutí z kolotoče aktuálních problémů a tím možnost zabývat se problémy trochu odloženými. Souběh těchto možností znamenal v mém případě přemýšlení o obnově klášterního pivovaru v Borovanech.

Tento námět vede město v patrnosti od doby hledání nového využití historického areálu. Chceme co nejvíce navázat na to, co zde kdysi bylo. A pivovar byl vždy součástí klášterního statku, fungoval zde i v časech, kdy byl klášter zrušen. Dokonce za Viléma z Rožmberka tady byl velice prosperující pivovar, který vařil 2500 hl piva ročně, zásoboval 19 krčem v okolí, měl vlastní chmelnici a vysokou rentabilitu, neboť náklady činily pouze 53% obrátu. Pivovar tu fungoval ještě i za Schwarzenbergů na konci 19. století. Záměr obnovy pivovaru nevznikl jen z důvodu obnovy tradice, ale i z důvodů ekonomických. Je třeba, aby obnovený areál měl také nějaké zdroje příjmů. Proto jsme nabídli část budov k úpravě a pronájmu cizímu investorovi. Bohužel tento plán nevyšel. Možná bohudík v kontextu toho, co je nebo může být před námi.

Inspirace ze sociálního podnikání ve Walesu mě přivedla na myšlenku, nahradit cizího investora, nově vytvořenou místní obchodní společností, na principu

podílového spoluvlastnictví fyzických a právnických osob.

Stavebně upravený objekt by město nabídlo nově vzniklé společnosti k vybavení technologiemi a k provozování pivovaru s restaurací. Byť nejjednodušší by bylo vytvořit obchodní společnost města, chceme vyzkoušet jiný typ podnikání – a to komunitní. Spočívající v tom, že podílníky budou místní a regionální subjekty a že z části zisku se bude tvořit fond na podporu rozvoje místního společenství – aktivit kulturních, sociálních, vzdělávacích a společenských. Záměr v podstatě jednoduchý, nicméně rozpracování do podrobných stanov nebude jednoduché a bude věcí nově se vytvořícího subjektu. Je zde několik zásadních otázek – např. zda členy budou jen fyzické nebo i právnické osoby? Jaká bude možná výše vkladu? Zda to budou jen subjekty borovanské, či i z okolí a jak velkého? Jaká budou hlasovací práva a podíl na zisku? Jak velký by měl být odvod do fondu rozvoje borovanského společenství a jak se

bude rozdělovat? Už jenom diskutování na toto téma bude znamenat vtahování zapojených subjektů do hry. Stejně tak potom zájem na prosperitě podniku, která bude jistě záviset na kvalitě zaměstnaneckého personálu i na míře odbytu pivovarské produkce. Věříme, že pozitivní dopad bude mít nejen podíl na ekonomickém rozhodování, který předpokládá mít informace a rozhled, ale také podíl na demokratických způsobech rozhodování. Každý může mít a prezentovat svůj názor, ale pokud pro něj nezíská většinu, musí se většinovému názoru podřídit. A není náročné jen dobře hospodařit a vytvářet zisk, stejně náročné je uvážlivě rozdělovat z fondu. Nechceme tedy jen nabídnout možnost zhodnocení finančních rezerv, když dobré pivovary dávají až patnáctiprocentní efektivitu, ale i zapojení občanů do ovlivňování a podpory života místního společenství. Snad se podaří tento záměr uskutečnit nám i těm, kteří se zapojí.

Stanislav Malík

Návštěva Vision 21

V květnu letošního roku jsem se zúčastnil týdenní studijní cesty do Walesu jako zástupce Jihočeské společnosti pro rozvoj lidských zdrojů. Program cesty byl připraven občanským sdružením Novohradská občanská společnost ve spolupráci s Místní akční skupinou Sdružení Růže.

Jedno z nejzajímavějších pracovních setkání (alespoň z mého pohledu) se uskutečnilo v pátek v prostorách organizace „Vision 21“ v Cardiffu. Zde měl pro nás připravenou krátkou prezentaci Simon Harris, zástupce organizace „Business in the community“.

Jedná se o charitativní organizaci,

jejímž prezidentem je princ Charles z Walesu a která vznikla na podporu rozvoje společensky odpovědného podnikání. Jednou z jejích hlavních aktivit v rámci spolupráce s místními firmami je podpora zavádění nových podnikatelských opatření, která však mají širší společenský a komunitní přesah.

Společenská a sociální odpovědnost firem vede k dlouhodobě udržitelnému rozvoji v komunitách, za tímto účelem organizace prosazuje čtyři základní pravidla a usiluje o jejich dodržování:

1. Být zodpovědným zaměstnavatelem – dodržovat nejen zákonné, ale i morální normy
2. Vytvořit vazby mezi podnikáním a komunitou – podpora zapojení do činnosti místní společnosti
3. Udržitelnost životního prostředí

– podpora opatření omezujících dopad na životní prostředí

4. Zodpovědné chování (podnikání) „v řetězu“ – udržitelné a korektní vazby se spolupracujícími firmami, podpora smysluplnosti podnikání

Jistě, i u nás najdeme zaměstnavatele, kteří uvedené principy dodržují nebo se alespoň o to snaží. Přesto si myslím, že se jedná o pravidla, nad kterými stojí za to se zamyslet a snažit se o jejich širší prosazování i v podmínkách Jihočeského kraje. Společenská odpovědnost zaměstnavatelů je živým tématem, které bude jistě v budoucnosti stále častěji diskutováno.

Ivan Loukota

Plugging the Leaks

Workshop, kterého jsme se po skupinkách zúčastnili v průběhu středy, měl téma „Plugging the Leaks“, což se dá přeložit jako „ucpávání děr“. Tento koncept se týká především regionální ekonomiky, nicméně se dá uplatnit i pro vzdělávání, dopravu, zaměstnanost a další.

Plugging the Leaks se dá jednoduše vysvětlit pomocí dřevěného kbelíku (regionu), do kterého se vlévá voda, jako jsou dotace, daně, sociální dávky, mzdy, fondy, pracovní síla a podobně, ale bohužel voda opět rychle vytéká skrze supermarkety, nadnárodní obchody, banky a jiné. Plugging the leaks tedy znamená, že region by se měl snažit maximálně využít svůj vnitřní potenciál a odbourat alespoň do určité míry závislost na okolí. Dalo by se namítnout, že tímto se vracíme do doby před ekonomem Smithem, ale není to tak. Pouze se poukazuje na možnost využití prostředků, které leží vedle nás, namísto importu odjinud.

Je rozdíl, pokud si koupím mrkev v supermarketu, kde peníze ihned odečtou

pryč, anebo u mého souseda, který pak peníze použije na opravu svého plotu. Na plot koupí latě u místního dřevaře a ne v nadnárodním řetězci. A dřevař zase za utržené peníze koupí manželce kytici na místním trhu, na rozdíl od růží dovezených z Brazílie.

Čím déle se prostředky v regionu budou přelévát, tím více se bude násobit jejich přínos. Možná to v tuhle chvíli zní až moc idealisticky, ale zamysleme se nad tím. Už to je dobrý začátek.

Jakub Plojhar

Seminář:

„Podpora místní ekonomiky venkova“

22. října se na stejném místě uskuteční seminář, který se bude zabývat otázkami jako: Jaké prostředky a zdroje máme k dispozici pro rozvoj venkova? Dokážeme je efektivně využívat? Jak udržet peníze na venkově?

Během semináře zahraniční lektorky představí metodu „**Plugging the leaks**“ (**lepení děr**) vyvinuté New Economy Foundation (Anglie) a používané k hledání cest podpory a rozvoje místní ekonomiky ve Walesu.

Praktický workshop představující metodu a její použití při práci s komunitou bude doplněn o **představení moderního družstevnictví a komunitního vlastnictví ve Walesu** a také diskusí **nastavení pravidel komunitního vlastnictví na příkladu vznikajícího komunitního pivovaru v Borovanech**

Workshop povede zahraniční lektor z partnerské organizace PLANED a bude konsekutivně tlumočen.

Účast na semináři včetně stravování zdarma,

Bližší informace: M. Chytrová: 608 608 334, chytrova.magda@gmail.com, možnost zajištění noclehu v místě

Pořádá: Novohradská občanská společnost ve spolupráci s MAS Sdružení Růže v rámci projektu „Rodina a zaměstnání – inovace pro venkov.“

Jihočeský venkov 2013

Konference o posilování místní ekonomiky venkova

Celostátní síť pro venkov v regionu Sdružení Růže organizuje 23. října konferenci Jihočeský venkov 2013, jejímž ústředním tématem je v tomto roce rozvoj místní ekonomiky venkova.

Jednodenní konference se uskuteční v penzionu Vráž u Trhových Svinů. Konference se zúčastní i naši zahraniční partneři, kteří představí systém podpory komunitního vlastnictví ve Walesu a také některé úspěšné projekty z dané oblasti. Představeny budou i zajímavé projekty z České republiky, z oblasti hospodaření s tradičními zdroji venkova.

Z PŘEDBĚŽNÉHO PROGRAMU:

- Program LEADER a podpora místního rozvoje, porovnání multiplikačního efektu různých dotačních programů (M. Arnošt, MAS Nepomucko)
- Družstevnictví v ČR historie a současnost (Ing. M. Hunčová, Ph.D.)
- Lesní družstvo obcí Přídolí, využití dotací PRV, model hospodaření (J. Štěpánek, starosta Městyse Přídolí)
- Biodynamické zemědělství Bemagro, a.s. (Ing. M. Knížek),
- Český carsharing - družstvo (Ing. S. Kutáček),
- Projekt „Zapoj se“ (Ing. J. Polášek, MAS Chance in Nature)
- Sociální služby a místní zdroje – (Ing. J. Nový, FM VŠE Jindřichův Hradec)
- Projekt „Pro lepší svět“ (D. Chmelová)
- Systém podpory družstevnictví ve Walesu
- Komunitní vlastnictví a místní rozvoj

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova:
Evropa investuje do venkovských oblastí

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA

CELOSTÁTNÍ SÍŤ PRO VENKOV

Účast na konferenci včetně stravování zdarma,
přihlášky: **M. Chytrová: 608 608 334, chytrova.magda@gmail.com,**
možnost zajištění noclehu v místě
Konference je podpořena z prostředků Celostátní sítě pro venkov.

Příklady dobré praxe od nás

Hledali jsme, zda i u nás najdeme příklady sociálního podnikání, zda i u nás existují projekty, které fungují pro užitek místních lidí a v jejich prospěch investují případná zisk. Našli jsme celou řadu projektů, firem, neziskových organizací i iniciativ, které alespoň některé prvky sociálního podnikání vykazují.

Na stránkách našeho Zpravodaje Vás s nimi budeme postupně seznamovat.

Sociální podnik – Poetika

Sedím s Luckou Sovovou v zajímavém obchůdku s příznačným názvem „Poetika“ a nad šálkem dobré kávy si povídáme, jak to vlastně bylo, když tu Poetika ještě nebyla.

Obchůdek s názvem „Poetika“ nedávno vznikl v prostoru bývalého knihkupectví v Nových Hradech. V podtextu má psáno: knihkupectví, antikvariát, čítárna, literární klub, autorská tvorba a drobné radosti. Funguje jako sociální firma, ve které je zapojeno několik maminek a množství dobrovolníků. Kromě obchodu, v němž se nabízí zboží vyráběné lidmi z nejbližšího okolí a z chráněných dílen, se tady např. předává zelenina a mléko z farmy u Malont, nabízí možnost spolujízdy nebo vzájemné výpomoci.

Kdo přišel s tímto úžasným nápadem a Co vás k tomu vedlo?

Přivedla nás k tomu velká chuť dělat věci po svém, přesvědčení, že všichni umíme něco, co můžeme ostatním nabídnout. Těžko říct, koho to napadlo, nějak to v nás zrálo a potom přišla příležitost pronajmout si prostor za vstřícných podmínek. Když přišel moment rozhodnutí, řekly jsme si, že si buď budeme dál vyprávět o tom, co bychom mohly a chtěly dělat, nebo to prostě zkusíme.

Jak bylo náročné danou myšlenku zrealizovat?

Ona se ta myšlenka vlastně pořád ještě nějak vyvíjí, s každým dalším člověkem, který se nějak zapojí, se proměňuje. Na

začátku se významně realizovali naši manželé, bez nich by ten prostor nefungoval. Zvládli několik pracovních víkendů a udělali tady ohromný kus práce, kterou bychom nikdy nezaplátili.

Kolik lidíček se na celé akci podílí, podílelo?

Když budu počítat i všechny naše děti, které pomáhaly uklízet a momentálně například malují sáčky na balení zboží, je nás 15. Ale těch, kdo se zapojují do aktivit kolem Poetiky, iniciují, rozvíjejí nápady, něco tvoří nebo příležitostně pomáhají, je jistě minimálně 20 dalších.

Jaké plány máte do budoucna, co by celý projekt měl přinést?

Na plánování do budoucna jsme zatím ještě neměli čas. Možná ani plánovat nic nebudeme. Rádi bychom vycházeli z aktuálních společných potřeb. Chtěly bychom fungovat jako otevřený sociální „klub“ pro lidi s dobrým vkusem, ať už se jedná o literaturu, tvorbu, životní styl nebo vzájemné lidské vztahy.

Lucko, děkuji za příjemně strávený čas tady u vás „Poetice“ a přeji vám, ať se daří a našim čtenářům: pokud budete mít cestu do Nových Hradů určitě navštivte toto poetické místo kde se jakoby zastavil čas. ☺

Lucie Sovová
a Magdalena Chytrová

Statky budoucnosti?

„Příliš dobré, aby to byla pravda.“ – to je první dojem většiny lidí, kteří se seznámí s konceptem komunitou podporovaného zemědělství (KPZ).

Na jaře jsem měla příležitost navštívit dva statky nedaleko Hamburku, které v Německu začaly rozvíjet principy tohoto hnutí. Základem je partnerství mezi farmářem a jeho zákazníky, jehož smyslem je co nejlépe uspokojovat potřeby obou stran. Je to způsob, jak se vyhnout tlaku tržních cen a konkurenčnímu prostředí, které v žádném oboru nevede ke zlepšování kvality nabízených produktů. Statky kolem sebe sdružují skupinu lidí, kteří celoročně odebírají jejich veškerou produkci a farmářům platí nikoli za jednotlivé produkty, nýbrž přispívají na provoz statku. Podmínkou je, aby skupina jako celek pokryla náklady farmy na daný rok a za to si její členové rozdělí vše, co farma vyprodukuje. Se zemědělcem tak sdílí riziko slabší úrody anebo se společně těší z bohaté sklizně.

Statek Buschberghof je nejstarším takovým v Německu. Od roku 1968 je majetkem obecně prospěšné společnosti. Zdejší hospodář Trauger Groh a Wilhelm Ernst Barkhoff, spoluzakladatel společensky odpovědné GLS banky, zde vytvořili ojedinělý právní, sociální a hospodářský systém. Statek se 100 hektary půdy společně spravuje společenství sedmi lidí, každý zodpovědný za jednu oblast činnosti (sociální práce, chov zvířat, zahradnictví, mlékárnu, pekárnu). Žije a pracuje tu dohromady 35 lidí včetně 11 dětí a 12 lidí s postižením. Statek hospodaří biodynamicky, v duchu zásad Rudolfa Steinera a celoročně zásobuje 95 rodin nebo 350 jednotlivců. Odběratelé si sami organizují v menších skupinkách distribuci a rozdělování produktů farmy na odběrných

místech. Na začátku roku se všichni sejdou a lidé pracující na statku představí rozpočet farmy na nadcházející rok. Každý z odběratelů pak nabídne, kolika penězi přispěje na provoz statku. Nabídky se sečtou a v případě, že nepokryjí celou potřebnou sumu, kolečko s nabídkami se zopakuje. Toto je poté stvrzeno písemnou smlouvou: odběratel se zaváže zaplatit domluvenou částku (jednorázově nebo v několika splátkách) a statek pravidelně dodávat své výpěstky. Farmáři pak mají jistý příjem na celý rok a mohou se plně soustředit na svou práci bez obav, z čeho zaplatí naftu a spolupracovníky příští měsíce. Přispěvatelé zase vědí, že každý týden dostanou vysoce kvalitní potraviny od lidí, které důvěrně znají: zeleninu, mléčné výrobky, pečivo, mouku a maso.

Na obdobných principech funguje od roku 1995 i statek Kattendorferhof. Hospodaří na 150 ha a je schopen zásobovat 700 lidí základními potravinami. Zde mají místo dobrovolné výše příspěvku na hospodaření, pevně stanovené částky měsíčních podílů i přesně rozpočítané množství zeleniny, mléčných výrobků a masa, které na každého připadne. Menší část produkce prodávají nečlenům ve dvou vlastních obchodech – přímo na farmě a v Hamburku. Většinu pak distribuují svým pravidelným odběratelům prostřednictvím devíti odběrných míst v okolních městečkách.

Podobných statků jsou desítky v Německu, Švýcarsku, Anglii, USA, Japonsku i jinde, ve Francii jsou to dokonce tisíce. Každý z nich je svébytnou kombinací přístupů ke společnému rozhodování o fungování farmy, způsobu financování a míry

zapojení odběratelů. Od varianty: každý vloží tolik peněz nebo práce, kolik chce a může (od nuly po libovolnou sumu) a každý dostane tolik zeleniny a dalších produktů, kolik bude potřebovat až po pevně stanovené podíly.

V České republice několik let existují první vlaštovky v podobě bedýnkových systémů, kde si lidé odběr zeleniny nebo jiných produktů předplatí na celou sezónu u sedláka v blízkém okolí anebo se podílí i na distribuci a rozdělování produktů od vícero farem. Zajímavým počinem je skupina KomPot (Komunitní potraviny), občanské sdružení lidí, kteří společně spravují zeleninovou zahradu nedaleko Prahy. Na jihu Čech některé principy KPZ využívá Bemagro a Hospodářství Hodonice při společném bedýnkovém prodeji zeleniny.

Peníze jsou prostředkem utváření sociální společnosti – pokud je tak společně použijeme. Tato myšlenka se stala mottem banky GLS. Komunitou podporované hospodaření je pak jednou z cest jak nákupem potravin společně se zemědělcem utvářet a prohlubovat naši odpovědnost za půdu, rostliny, zvířata, lidi i celou Zemi. Cena vázaná na konkrétní produkt je v tomto významnou překážkou, mj. nevypovídá nic o skutečné hodnotě kila mrkve nebo litru mléka. Naopak příslib zajištěného příjmu farmáři umožňuje dělat svou práci nejlépe, jak umí, nikoli pod tlakem peněz a například bez nutnosti rušit na první pohled ztrátové činnosti.

Další informace: kpzinfo.cz – přehled o dění v ČR a rozcestí k iniciativám ve světě kom-pot.cz, buschberghof.de

Buschberghof-statek

produkty-Buschberghof

Martina Filipová, Bemagro, a.s.
a Hospodářství Hodonice

Bud' akční, bud' místí a ZAPOJ SE

... takto vyzývala v uplynulém roce jihočeská místní akční skupina Chance In Nature – Local Action Group širokou veřejnost ojedinělým projektem ZAPOJ SE. Od srpna loňského roku postupně připravila pro širokou veřejnost inspirativní exkurzi do Moravského Krumlova a na Znojensko a více než desítku zajímavých seminářů na vybraná témata jako např. odpovědný přístup k životnímu prostředí, zdravý životní styl, nová média a média v každodenním životě. Lektori seminářů připravili pro účastníky skriptu plná informací, která místní akční skupina vydala v tištěné podobě, a jsou k dispozici všem dalším zájemcům.

Součástí projektu byly dvě velké akce osvětového charakteru. První z nich tzv. Mediální den se uskutečnila při příležitosti jarní výstavy Hobby na Výstavišti v Českých Budějovicích. Celou akci provázela hlasatelka Českého rozhlasu Ivana Šimánková a vystoupili zde zajímavé mediální osobnosti jako např. Ivo Šmoldas, Karel Weinlich nebo Iveta Toušlová a mnoho dalších. Hovořilo se o tématech, jak média vstupují do našeho života, jak nás ovlivňují a jak jim můžeme porozumět. Další velkou obdobnou akcí pro veřejnost byl Ekologický den, který proběhl ve spolupráci s Centrem ekologické a globální

výchovy Cassiopeia na výstavě Země Živitelka 2013. Připraven byl bohatý doprovodný program pro děti i dospělé a prezentace výrobků regionálních malovýrobců, zdravých potravin, ekologicky šetrných čisticích prostředků a např. včelích produktů. Svou činnost také představila neformální jihočeská skupina posilující lokální soběstačnost s názvem Bud'sob. Projekt myslel také na mladé lidi ve věku 16 – 26 let. Pro ty místní akční skupina ve spolupráci s několika jihočeskými organizacemi a odborníky z oblastí cestovní ruch, ICT, média, reklama a sociální služby připravila program mentoringu.

Deset přihlášených studentů ze Strakonicka, Prachaticka, Vimperska a Česko-budějovicka společně se svými mentory měli o letošních prázdninách příležitost po dobu deseti dní nahlédnout pod pokličku vybrané praxe. V rámci mentoringu dostávali různé úkoly a mentor jim průběžně poskytoval zpětnou vazbu. Studenti aktuálně pro realizátora projektu zpracovávají samostatnou práci, ve které navrhnou plán aktivit, které budou v praxi využitelné, a na kterých by místní akční skupina mohla s účastníkem „Zapoj se“ dále spolupracovat. Výstupy celého programu budou shrnuty v metodickém manuálu, který vyjde v tištěné formě v průběhu letošního podzimu a bude sloužit jako kuchařka všem, kdo bude mít zájem obdobný program zrealizovat.

Kontakty a další informace o projektu s oficiálním názvem Aktivně a udržitelně v kraji pod Šumavou, který je financován z Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR naleznete na webových stránkách realizátora www.chanceinnature.cz nebo na facebookovém profilu www.facebook.cz/zapojse.

Jaromír Polášek

Kulturní noviny jako družstvo se specifickou ideou (www.kulturni-noviny.cz)

V roce 2009 vznikla z rozrušené situace kolem přechodu Literárních novin do rukou bohatého mediálního vydavatele iniciativa, která chtěla vytvořit subjekt se zázemím v občanském prostředí, na jehož vzniku a provozu by přímo a s rovnými právy participovali angažovaní jednotlivci, nikoli ekonomicky silný komerční subjekt. Nebylo však hned jasné, jakou právní formu zvolit. Nakonec jsme se rozhodli pro družstvo s jeho principem svépomoci a rovností jeden člen-jeden hlas.

Začali jsme se zajímat o fungování družstva taz, které sídlí v Berlíně a vydává celostátní deník taz.die.tageszeitung. Existuje už 30 let a v roce 2009 mělo v celém Německu asi devět a půl tisíce členů, jejichž vklady stabilizovaly existenci novin. Dnes jich je přes 12 000 a v době krize médií je taz.die.tageszeitung ostrůvkem stability. Členem družstva taz se stává ten občan, který složí členský podíl a nečeká od svého podniku primárně ekonomický zisk, nýbrž „politický zisk“, jímž je nezávislé médium, které nabízí kritiku, alternativní pohledy, a zaručuje, že jeho

autoři neslouží žádným zájmům politicko-ekonomických vlivových skupin. Každý člen se má také možnost vyjadřovat ke „svému“ médiu.

Kulturní noviny měly od počátku trošku jinou pozici i zázemí než taz. Kromě politického cíle – tedy nastavovat zrcadlo politice, která nepočítá s člověkem, občanem – tu byl ještě záměr psát o alternativních přístupech či pohledech k různým tématům (školství, zdravotnictví, ekologie, náboženství atd.) tak, aby člověk nebyl v zajetí mainstreamové masáže, která velmi účinně dokáže manipulovat veřejnost.

Stejně tak je cílem Kulturních novin referovat o nekomerční, tvořivé a angažované kultuře.

Rozdíl mezi prostředím německým a českým se ukazuje nejen na šíři podpory takového podniku, na členské základně (ze zakládajících 19 je nás nyní 60), ale na druhé straně i na tom, že my sami se učíme pracovat se svou ideou, učíme se komunikovat s veřejností, která není na podnik tohoto typu zvyklá. Jsme první mediální družstvo v dějinách českých zemí. Na jedné straně navazujeme na prvorepublikové družstevní tradice v oblasti

kulturní a nakladatelské, na druhé straně se pohybujeme v prostředí, kde byl pojem družstva zdiskreditován minulým režimem a obecná skepse vůči jakémukoli angažmá, tedy účasti a osobního vkladu do nějaké aktivity, je silná. Přesto naši misi nevzdáváme. Vydali jsme

ročník tištěných novin, nyní pokračujeme druhým rokem na internetu. Jsme v kontaktu s družstvem taz, které náš provoz podpořilo a snažíme se přispívat k šíření a třibení myšlenek o komunitních aktivitách, o družstvech a sociálně-ekonomických alternativách. Například v letošním

roce organizujeme v Brně konferenci Družstva, komunity, síťování. Hledáme průběžně stejně naladěné lidi, kteří chtějí přispět k vytvoření svébytného a nezávislého mediálního prostoru.

Jiří Plocek

Bauernöpl

„Je těžké uspokojit lidi“

Pan F. Bauernöpl úspěšně podniká na samém jihu Čech v prodeji květin a zahradnických potřeb. Vlastní jeden kamenný obchod, kde nabízí živé řezané květiny, keramiku, proutí, umělé květiny a jiné dekorativní doplňky. Vedle toho provozuje zahradnictví, kde je možné zakoupit tam vypěstované letničky, trvalky a balkónové rostliny, dále okrasné keře, substráty, hnojiva a další. Jako jediný v okolí nabízí celý sortiment ovocných stromků.

V ORP Kaplice, které je místem podnikání pana Bauernöpla, se pohybovalo procento míry nezaměstnanosti v minulém roce v rozmezí 7,14 do 20,11%.

R: Jak dlouho podnikáte?

Před 22 lety jsme začali v nájmu, pomalu jsme přikupovali pozemky, rozšiřovali sortiment, dá se říci, že jsme jen investovali. Za tu dobu jsme si tu vybudovali „monopol“ bez násilí, pozici si snažíme udržet. V současné době pěstujeme rostliny ve sklenících rozkládajících se na ploše cca. 0,45 ha. Zahradnictví leží poblíž vedlejšího ramene řeky Malše, což je z hlediska pěstování květin velice výhodné.

R: Kolik zaměstnanců má Váš podnik?

V zahradnictví a obchodě je zaměstnáno 9 žen na plný pracovní úvazek. Na jaře přibíráme 3 – 4 brigádníky. Dále jsou zapojeni do podnikání 4 členové rodiny. Zájem o práci je ale veliký, lidé z okolí jsou ochotni pracovat „druhou směnu“, tzn., že přijdou domů ze zaměstnání a klidně by pracovali ještě u nás. Těmto prosbám bohužel nemůžeme vyhovět.

R: Jaké jsou největší nástrahy podnikatelů v pohraničí?

Asi ten největší je problém s odbytem. Jsme tu na konci světa, na nestrategickém místě vůči odběratelům z České republiky. Sem k nám to má každý daleko. Na jaře občas přijíždí firmy z Rakouska, řeknou, co by chtěli, my zboží vypěstujeme, připravíme k prodeji a jim nakonec vadí cena, že jinde je za 13 Kč, kdežto u nás za 14 Kč, ale už nevidí, že květina je větší, životnější, má větší květináč...

R: Proč si nerozvážíte Vaše zboží sami?

Sami rozvážet zboží nemůžeme – je to náročné časově i finančně, jedná se o sezónní rozvážky zboží, ale auto i člověk se musí platit celý rok.

R: Kdo všechno u vás nakupuje?

Především soukromé osoby. Občas soukromníci či velkoodběratelé, ale pouze sezónní květiny. V sousedním Rakousku je to jiné – tam je největším odběratelem obec. Nakupují letničky, výsadby

do parků, investují do pěkného vzhledu obce. U nás nikde žádné město tolik do výzdoby neinvestuje, chybí k tomu vztah.

R: Jaké máte plány do budoucna?

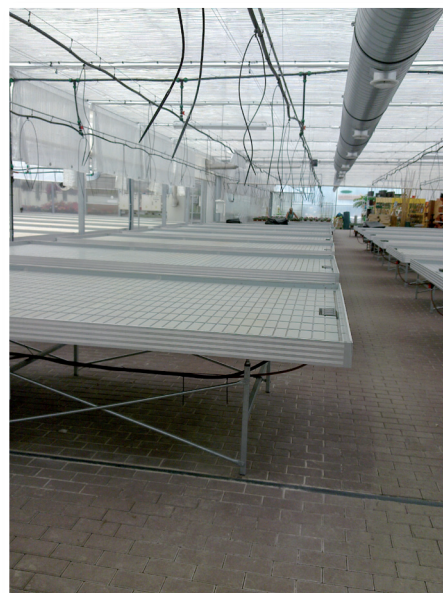
Do budoucna uvažuji rozšířit podnikání o chov masného skotu na vlastních pozemcích, ale zatím je to spíše jen sen. To by znamenalo vytvoření minimálně jednoho celoročního pracovního úvazku. Také bychom chtěli začít prodávat vlastní vypěstované vánoční stromky. Zde by se uplatnili sezónní brigádníci.

Je těžké rozhodnout se, do čeho v budoucnu investujete. Musí se vám to vrátit, a to nejenom první rok, ale i ty další. A to je v naší branži na poli s velkými konkurenty, jako je např. BAUMAX nebo jiné velkoobchody, velice těžké.

R: Využil jste někdy možnost financování podnikatelských aktivit z dotací EU?

Ano, v minulosti jsem žádal celkem 5x o dotace z Programu rozvoje venkova, ale pouze jednou uspěl (r. 2007, 1. kolo PRV, op. I.1.1.1, Modernizace zemědělských podniků, záměr B, „Vybudování foliového domu, dotace 1.305.850 Kč“). Možná to bylo tak dobře. Při stavbě se často dostanete do situace, kdy musíte upravovat, přizpůsobovat. A to by bylo na administrativní projektu velice složité, někdy i nemožné.

Eva Tarabová

Projekt Pro lepší svět

Kdo z vás by si přál lepší svět? Věřím, že naprostá většina. I já jsem měla dlouho pocit, že je potřeba něco udělat. A zdá se, že v mnoha oblastech života je co zlepšovat. Rodinné vazby, mezilidské vztahy, systém vzdělávání, politickou kulturu, snížit zadluženost obyvatelstva, zlepšit kvalitu potravin, ozdravit zdravotnictví. Zkrátka všude je prostor k pozitivní změně. Pak jsem si položila otázku, co nemohu ovlivnit a co je v mých silách změnit. No a odpověď byla velmi jednoduchá. Mohu změnit pouze sebe a své nejbližší okolí. A tak jsem začala hledat smysl svého života. Také přišly nové technologie, umožňující sdílení informací mezi lidmi. Uvědomila jsme si, jak velkou příležitost máme právě nyní. A tak v roce 2012 vznikl projekt Pro lepší svět.

Základem projektu je jednoduchá myšlenka: vytvoříme ekonomicky soběstačné regiony, kde se lidem dobře žije, a jsou šťastní. K naplnění tohoto cíle je potřeba najít několik nadšenců, kteří tuto vizi podpoří. Nemusí jich být na začátku mnoho. Každý z těchto lidí se může věnovat určité části projektu. Jeden organizuje společenské akce, kde se lidé schází a povídají si o svých radostech i starostech. Jde o tvůrčí proces, kde lidé začnou společně přemýšlet, co se dá zlepšit v místě, kde žijí a začnou tvořit.

Druhý člověk se stará o kroniku projektu. Píše příběhy lidí, kteří zde žijí a stará se o Facebookovou stránku.

Třetí osoba je pokladník. Je to člověk, který spravuje náš regionální fond a rozumí penězům. Fond je pokladna, do které tečou peníze díky obchodům, které začínají probíhat mezi místními obyvateli a místními obchodníky. Usilujeme o to, aby lidé, kteří zde žijí, chodili nakupovat k regionálním obchodníkům a tím je podporovali. Obchodníci naopak dávají do našeho společného projektu smluvní

procento ze své marže. Část těchto procent se věnuje na nekomerční regionální akce, a část se vrací lidem do jejich rodinného rozpočtu. Tím se vlastně také zvyšuje kupní síla místních lidí.

Zjednodušeně se dá říci, že mostem, ke zlepšení kvality života, je navýšení příjmu každé domácnosti. Prvním krokem ke změně je tedy začít jinak hospodařit než dosud. Peníze protékají našimi životy, ale co o nich víme? Prvním klíčem k otevření změny je změna myšlení lidí. Myšlení mohou změnit pouze lidé, kteří ho chtějí změnit. A tak se do projektu zapojují pozitivně smýšlející lidé, kteří to už pochopili. Většinou začínáme workshopem, který se jmenuje „Moc peněz“. Na něm se promýšlí cesta, jak do regionu dostat více peněz a zároveň mapovat to, kudy peníze odtékají. Jak by se dali některé regionální projekty podpořit a vytvářet synergii díky spolupráci a lepší komunikaci. Při této příležitosti se setkají dva základní principy: individuální touha (vize) a společné tvoření (cíl). Z Workshopu vznikne skupina lidí, kteří začnou postupně naplňovat

cíl projektu Pro lepší svět. Každý podle svých schopností a možností.

V současnosti jsme zahájili realizaci našeho projektu ve městě Sedlčany. Žije zde přibližně 8 tis. obyvatel. Vycházíme z toho, že každý z nich utratí měsíčně minimálně 5 tis. Kč za základní životní potřeby. To je 40 milionů Kč měsíčně, které musí lidé vydělat, aby je v zápětí utratili. Kolik z těchto peněz zůstane v regionu a kolik jich odečte pryč? My chceme tento tok peněz ovlivnit. Je to pouze na každém z nás a na našem myšlení.

Motto projektu Pro lepší svět je: spolupracujme, inspirujme se a realizujme nápady. Připravujeme realizaci i v dalších městech. Připojte se také. Těším se na vaše nápady i zkušenosti. Napište nám na e-mail: statekmezon@gmail.com (kontakt: 601585722). Rádi je uveřejníme i na našich web stránkách www.prolepsisvet.cz. Kéž jsou všechny bytosti šťastné.

Dana Chmelová

Od jinud

Studijní cesta za sociálním podnikáním do Liverpoolu

Na konci března 2013 proběhla studijní cesta obecně prospěšné společnosti P3 - People Planet Profit do Liverpoolu. Účelem cesty, které se zúčastnili zástupci MAS Sdružení Růže, MPSV, Nadace Partnerství, SMO, MPO, Agentury pro sociální začleňování, CpkP a Nadace VIA, bylo získat inspiraci pro další rozvoj sociálního podnikání v České republice.

Přestože má ve Velké Británii více než stoletou tradici družstevní hnutí, širší pojetí sociálního podnikání se zde začíná prosazovat až v polovině 90. let. V současné době je Velká Británie zemí s nejvyšším počtem vládou podporovaných intervencí ve prospěch sociálního podnikání. Během studijní cesty jsme navštívili organizace, které do značné míry reprezentují hlavní pilíře současné infrastruktury sociální ekonomiky.

Organizace Network for Europe (NFE) pomáhá neziskovým organizacím využívat finanční zdroje dostupné v rámci programů ESF a ERDF. NFE si vybudovala pozici, která ji umožňuje také sbírat podněty od svých členů a návazně prosazovat specifická řešení nejen u národní vlády, ale i v evropských institucích.

Specifickým typem organizace, nabízející podporu vznikajícím nebo existujícím sociálním podnikatelům, je Women's Organization (WO). Poradenství, školení, přímou asistenci a především finančně dostupné kancelářské prostory nabízí pouze organizacím, které alespoň z poloviny vlastní ženy. Organizace si vzala úvěr na vybudování podnikatelského inkubátoru, budovy nedaleko centra Liverpoolu, ve které pronajímá za komerční ceny konferenční prostory a zároveň nabízí podnikatelkám kancelářské prostory a možnost zde registrovat sídlo firmy.

Cílem Social Enterprise Network (SEN) je primárně usnadňovat vznik dodavatelských konsorcií. Pro své členy SEN organizuje setkání napomáhající navazování kontaktů a výměně zkušeností. Zároveň přesvědčuje zástupce veřejné správy, aby zohledňovali sociální podniky při nákupu zboží a služeb.

Vzhledem k významu, jaký má v Liverpoolu a okolí problematika obnovy bytového fondu, stojí za zmínku sektorově profilovaná organizace – Fusion21. Jedná se o konsorcium sdružující malé a střední firmy podnikající v oboru renovace nemovitostí a budov. Prostředky, které díky své vyjednávací síle dokáže ušetřit, organizace investuje do vytváření absolventských a rekvalifikačních pracovních míst. Nutnost obnovy bytového fondu a transfer všech domů a bytů ve vlastnictví místních samospráv do rukou sociálních podniků

vedl v minulém desetiletí ke vzniku nových silných hráčů na poli sociální ekonomiky. Příkladem je organizace Plus Dane Group, která vlastní více než 18 000 nemovitostí v Liverpoolu a okolí. Nejde jen o správu bytů pro sociálně slabší skupiny – posláním organizace je postupná obnova spravovaného bytového fondu a diverzifikace nabídky bydlení pro různé příjmové skupiny. Kromě snadno dostupných sociálních bytů tak vytváří i portfolio drahých nemovitostí, které poslouží jako pobídka pro nalákání lidí s vysokými příjmy do regionu. Organizace nabízí alternativní formy vlastnictví nemovitostí podporované vládou a usiluje o zapojování nájemníků do rozhodování.

Obecně lze říci, že tím nejdůležitějším faktorem úspěchu sociálního podnikání v regionu Severozápad je schopnost sociálních podniků vytvářet síť s kapacitou lobbovat na národní a evropské úrovni, vytvářet dodavatelská konsorcia a především přesvědčovat místní samosprávu, že bez spolupráce se sociálními podniky a neziskovým sektorem nebude schopná udržet stávající úroveň sociálních služeb, natož pak realizovat obnovu celých městských čtvrtí, zasažených ekonomickým úpadkem.

Pro účastníky exkurze byly podnětné především poznatky z praxe zadávání a získávání veřejných zakázek, využívání sítí k posílení sociální ekonomiky a financování sociálních podniků za pomoci úvěrů.

Podle článku Štěpána Zelinger, P3 (kráceno)

Seminář o společensky odpovědném zadávání veřejných zakázek

Organizace P3 – People, Planet, Profit, o.p.s. ve spolupráci s Agenturou pro sociální začleňování a Krajským úřadem Jihočeského kraje připravuje v Českých Budějovicích seminář, který se bude věnovat propojení sociálního podnikání a společensky odpovědného zadávání veřejných zakázek a tomu, jak to může pomoci v rozvoji obcí a regionů.

Program semináře vychází z praktických zkušeností z Velké Británie a dotkne se i prvních zkušeností z ČR.

Seminář, se uskuteční v listopadu 2013 na Krajském úřadě. Bližší informace budou zveřejněny na www.ceske-socialni-podnikani.cz

Mladiství a absolventi škol na trhu práce Jihočeského kraje

Mezi ohrožené skupiny uchazečů o zaměstnání, kteří jsou při svém vstupu na trh práce znevýhodněni, patří mimo jiné i mladistvé osoby a čerství absolventi škol, zpravidla bez praxe nebo pouze s minimální pracovní zkušeností.

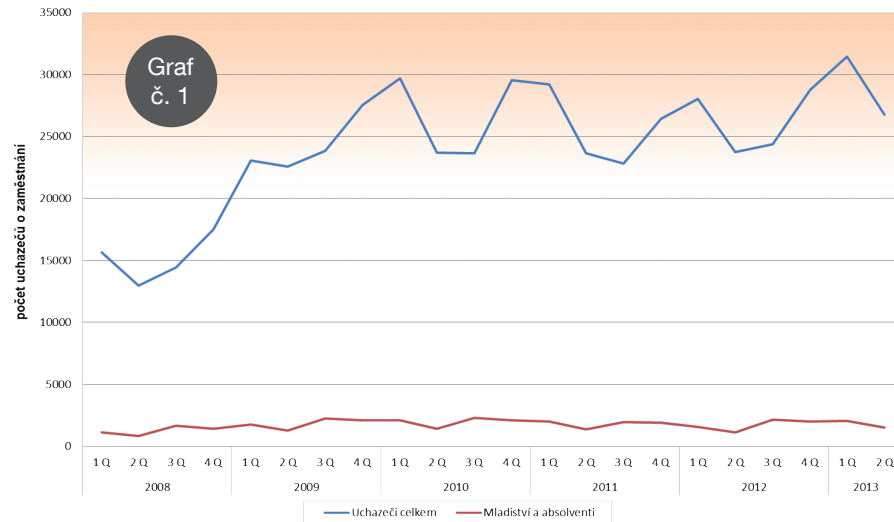
Problémy mladistvých a absolventů při jejich uplatnění na trhu práce bývají zpravidla způsobené především malou nabídkou volných pracovních míst, u kterých není vyžadována praxe. Na trhu práce se rovněž projevuje disproporcionalita mezi vzděláním absolventů a požadavky zaměstnavatelů. Dlouhodobě se projevuje nedostatek především technicky vzdělaných osob. Obecně klesá zájem mladých lidí o řemeslnou a manuální práci.

U mladistvých uchazečů, zejména se základním vzděláním, se setkáváme s nedostatečnou motivací najít zaměstnání nezřídká pramenící z nedokonalé nastaveného systému sociálních dávek a také určitou smířeností se situací, kdy stát přijímá jako instituci, která se o ně postará téměř v každé situaci. Nezřídká se u mladistvých uchazečů o zaměstnání setkáváme s absencí základních pracovních návyků a absencí pocitu zodpovědnosti za své jednání.

Především u absolventů maturitního studia často evidujeme nereálné požadavky na nástupní mzdu či neadekvátní představu okamžitého nástupu do vyšší pracovní pozice.

Z hlediska vzdělanostní struktury jsou v evidencích úřadů práce v Jihočeském kraji nejvíce zastoupení středoškolští absolventi s maturitou, následují je absolventi středních škol bez maturity a absolventi s vysokoškolským vzděláním. Absolventi a mladiství se na celkové

Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání a z toho evidovaných mladistvých a absolventů v Jihočeském kraji v období roku 2008 - 1. pololetí 2013 (sledováno čtvrtletně)

nezaměstnanosti kraje k 30. 6. 2013 podíleli 5,7 % (k 31. 12. 2012 to bylo 7,0 % a k 30. 6. 2012 podíl činil 4,8 %)

Graf č. 1 znázorňuje vývoj celkového počtu uchazečů o zaměstnání a počtu evidovaných mladistvých a absolventů. Vyplyvá z něj, že v období posledních více jak pěti let se počet mladistvých a absolventů v Jihočeském kraji významně nemění. Nejméně uchazečů sledované skupiny je tradičně evidováno vždy ke konci každého 2. čtvrtletí roku. Ve druhém pololetí roku dochází pravidelně k růstu počtu evidovaných absolventů na úřadech práce. Z hlediska vyhodnocení vývoje let 2008 až 2013 byl v Jihočeském kraji nejnižší počet evidovaných absolventů

a mladistvých ve 2. čtvrtletí roku 2008 – 818 osob. Naopak nejvyšší počet těchto osob evidovaly úřady práce ve 3. čtvrtletí 2010 – 2 280 osob.

Graf č. 2 nám znázorňuje, jak se vyvíjela v kraji poptávka zaměstnavatelů po nových zaměstnancích. Z grafu vyplývá, že v roce 2008 došlo k zásadnímu úbytku všech volných pracovních míst (včetně míst vhodných pro mladistvé a absolventy) v evidencích úřadů práce Jihočeského kraje. Následně od roku 2009 lze sledovat pozvolna rostoucí trend navyšování celkového počtu volných míst evidovaných na úřadech práce. U volných míst vhodných pro absolventy a mladistvé je vývoj poptávky zaměstnavatelů, více-méně, stabilní.

Na trhu práce v Jihočeském kraji se v posledních letech stále více potvrzuje, že počet evidovaných absolventů středních škol na úřadech práce je do jisté míry pozitivně ovlivňován stále se zvyšujícím zájmem mladých lidí o další studium na vysokých školách a tím dochází i k časovému oddalování vstupu absolventů na trh práce.

Mladí lidé zároveň využívají i možnosti zjednodušeného přístupu na trhy práce států Evropské unie. Účastní se různých mezinárodních programů, stáží a studijních pobytů v členských státech EU, případně i odchází za prací do zahraničí.

Ing. Jiří Beran

Vývoj celkového počtu evidovaných volných pracovních míst a z toho volných míst vhodných pro mladistvé a absolventy v Jihočeském kraji v období roku 2008 - 1. pololetí 2013 (sledováno čtvrtletně)

